

ענף ד' - התכנית בטיפול בפסיכודרמה

פסיכודרמה קלאסית שלב א'

הפסיכודרמה מוגדרת כפסיכותרפיה קבוצתית ונשענת על בסיס תיאורטי רחב. קורס זה מציג את יסודות הפסיכודרמה הקלאסית על פי תורתו של י. ל. מורנו והתפתחותה לאורך השנים בארץ ובעולם. בקורס יחשפו הסטודנטים למושגי יסוד של הפסיכודרמה, ולמודלים השונים שהשיטה מציעה ולעקרונותיהן. הסטודנטים יוזמנו להתנסות בטכניקות המגוונות של השיטה.

פסיכודרמה קלאסית מתקדמים

הקורס מרחיב את הידע וההבנה אודות התיאוריות עליהן מושתתת הפסיכודרמה. הוא שם דגש על שיטות התערבות פסיכודרמטיות ועל דרכי איבחון והערכה מתחום הפסיכודרמה והדרמתרפיה. הקורס משלב את התיאוריות עם התנסויות ותרגול אשר משכללות את מיומנויות ותפקידי המטפל הפסיכודרמטי הקלאסי.

פסיכודרמה וטיפול בשילוב אמנויות

קורס זה מציג את הפסיכודרמה בהקשריה הרחבים לטיפול בהבעה וביצירה. נדון בקורס בקשרים שבין הפסיכודרמה, תרפיה באומנויות לבין ההבעה האישית-יצירתית כהליך טיפולי וחינוכי וכאמצעי לתקשורת בין אישית ותוך אישית, זאת, במטרה לחשוף את הסטודנטים לתכנים משלימים כמו משחק, דרמה תרפיה, פליי-בק, תנועה מוסיקה ואומנות פלסטית. השיעורים יוקדשו להתנסות במגוון האומנויות ובטכניקות מהפסיכודרמה. ההתנסות בקורס מלווה בקריאה תיאורטית. מטלות הסטודנט מבוססות על התנסות ותיאוריה בחיבור אינטגרטיבי.

סוציומטריה וסוציודרמה

קורס זה יציג את הסוציומטריה כעמוד השדרה של התהליך הקבוצתי בפסיכודרמה. תהליך הלימודים יתמקד ב'מפגש' (encounter) הבין אישי על רבדיו השונים, בהתבוננות במטריקס הקבוצתי. באמצעות התערבויות סוציומטריות יבחנו ויעובדו תימות וקריטריונים חברתיים ותרבותיים ויהוו בסיס לסוציודרמה. בנוסף, הקורס יציג את תפקידי המנחה הפסיכו דרמטי כמטפל קבוצתי.

סמינריון מחקרי

קורס זה מעמיק את הקרקע התיאורטית להבנת התורה והשיטה התרפויטית, ומרחיב את ההתנסות בשיטת הפסיכודרמה הקלאסית. הסטודנטים יתנסו ויתרגלו הנחיית טכניקות בפסיכודרמה, תוך עיסוק מחקרי בבחינת יעילותן והשפעתן על המנחה והמונחה. הסטודנטים ינחו קבוצה במשך 12 מפגשים מחוץ לקורס, יזהו ויחקרו כיצד מושגים, רעיונות וטכניקות פסיכו דרמטיות באים לידי ביטוי בתיאוריה ובפרקטיקה היישומית והמעשית בקבוצה שבהנחייתם. הקורס יתמקד בחקר מקרים ובניתוח תיאורטי מבוסס.

דרמה - תרפיה

קורס זה מציג את התיאוריות, העקרונות ושיטות ההתערבות הבסיסיות בדרמה-תרפיה תוך מיקוד באופן שבו הן יכולות להשתלב ולהרחיב את התפיסה והפרקטיקה הפסיכו-דרמטית. הלמידה בקורס תשלב תיאוריות, התנסויות ותרגול שיציגו מודלים בדגש יישומי בטיפול פרטני וקבוצתי. הקורס יערוך היכרות עם טכניקות התערבות מגוונות כגון: תיאטרון בובות, פרפורמנס, עבודה עם סיפור (story making and story telling), התיאטרון המשחזר, תנועה ואמנות חזותית, כבסיס והרחבה של עבודה דרמטית ותיאטרונית בדרמה תרפיה וכהרחבה לעבודה בפסיכודרמה.

עבודת הגמר

קורס זה מציג את אופייה של עבודת הגמר ואת השלבים השונים הנדרשים להכנתה. עבודת הגמר תהייה ערוכה בפורמט של מאמר אקדמי, ומבוססת על מקרה מעבודת השדה. לעבודת הגמר שלושה היבטים:

- היבט אורייני – פיתוח השפה האקדמית ויכולת הכתיבה
- היבט מקצועי – טיפולי – שילוב החלק התיאורטי עם המקרה הטיפולי
- היבט יצירתי – תרומה חדשה להתפתחות התחום

התכנית בטיפול בפסיכודרמה – שעות שלא לשקלול

פסיכודרמה עם אוכלוסיות שונות

קורס זה מציג את הטיפול הפסיכו דרמטי במפגש עם שתי אוכלוסיות יעד ספציפיות: ילדים, וילדים בעלי צרכים מיוחדים; נפגעי/ות תקיפה מינית. הקורס יתמקד בלמידה של מאפייני אוכלוסיית היעד, זיהוי הצרכים שלה, ובהתנסויות בהתערבויות פסיכו דרמטיות המתאימות לאוכלוסייה זו, תוך התאמה של עקרונות הפסיכודרמה למאפייני האוכלוסיות ולמגבלות הטיפול בהן.

- טיפול פסיכו דרמטי בילדים בכלל וילדים בעלי צרכים מיוחדים בפרט: יושם דגש על הבנת המערכת המשפחתית ממנה יוצא הילד ובתוכה הוא מתקיים. יינתנו כלים להבנה מערכתית ועבודה פסיכו דרמטית עם מערכות חינוכיות ומשפחתיות. יידונו סוגיות העבודה עם ההורים בכלל ועם הורים לילדים עם צרכים מיוחדים בפרט
- טיפול פסיכו דרמטי בנפגעי/ות התעללות מינית: ידונו המאפיינים ושלבי הטיפול השונים תוך התאמתם לאוכלוסייה הספציפית. יושם דגש על התאמת הכלי הפסיכו דרמטי לאוכלוסייה זו

פסיכודרמה קלינית עם נפגעי טראומה ופוסט טראומה

קורס זה מציג את נושא הטיפול הפסיכו דרמטי בטראומה ובפוסטטראומה. מושג הטראומה כולל הבחנה מסוימת בין טראומה אפיזודית (כמו תאונה, מלחמה או תקיפה) לבין טראומה מתמשכת של יחסים לא ראויים. החשיבה הפסיכואנליטית על האסכולות השונות שלה, עוסקת ביחסים טראומטיים שתחילתם בילדות ואף בינקות. דפוסים שנוצקים אז משפיעים גם על החסינות לטראומה אפיזודית בבגרות וגם על דפוסי תהליכים פוסטטראומטיים. מחקר הינקות, מחקר המוח ומחקר דפוסי ההיקשרות, מבחינים בהבדלים בין רמת ההווה ורמת הזיכרון המובלע היצוק בתגובות הגופניות, שאיננה סמלית- לבין רמת הזיכרון וההווה המפורשת, שהיא סמלית. זו האחרונה, באה לידי ביטוי בעולם הדימויים והסיפור. טראומה יוצרת נתקים בין שתי רמות אלה. בנקודה זו יכולה הפסיכודרמה לתרום את תרומתה הגדולה והיעילה בהקלה ואולי אף בשיקום של מצבים פוסט טראומטיים.

הדרכה

קורס ההדרכה מלווה את הסטודנטים בשלבים הראשונים של דרכם כמטפלים. הקורס מתמקד ברפרטואר התפקידים המסועף ובתהליכים המורכבים ורבי הממדים שהם עוברים. הוא יוצר מרחב לנושאים ולשאלות אישיות – רגשיות ולשאלות מקצועיות. עיבוד החומר והקניית הידע נעשים על פי הגישה הפסיכודרמטית ובעזרת האמצעים שלה.

